

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев 14897/2024
06.11.2025. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Мирјане Андријашевић, председника већа, Иване Рађеновић и Владиславе Милићевић, чланова већа, у парници тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Шефкета Доловац, адвокат из ..., против тужених ББ из села ..., ... и ВВ из села ..., ..., чији је заједнички пуномоћник Радослав Стефановић, адвокат из ..., ради стицања у ванбрачној заједници, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 941/22 од 26.07.2022. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 941/22 од 21.06.2024. године, у седници одржаној 06.11.2025. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужених изјављена против пресуде Апелационог суда у Крагујевцу Гж 941/22 од 26.07.2022. године, исправљене решењем истог суда Гж 941/22 од 21.06.2024. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Пазару П 2679/21 од 02.12.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди према туженима да је по основу стицања у ванбрачној заједници са сада покојним ГГ стекла право сусвојине са уделом од 50% на сточном фонду који се налази на пољопривредном домаћинству у селу ..., а који се састоји од осам крава расе „...“, два телета исте расе, две свиње старости око 9 месеци и једне кобиле црне боје, што би тужени били дужни да признају и да тужиљи солидарно исплате противвредност сточног фонда у висини од 50%, односно у износу од 684.041,00 динара, са законском затезном каматом од дана вештачења 13.02.2019. године до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев којим је тужиља тражила да се утврди према туженима да је по основу куповине стекла право својине на трактору марке „...“ и да се тужени обавезу да јој ово право признају и предају у државину наведени трактор у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом трећим изреке, обавезана је тужиља да туженима накнади трошкове парничног поступка у износу од 169.814,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Крагујевцу Гж 941/22 од 26.07.2022. године, која је исправљена решењем истог суда Гж 941/22 од 21.06.2024. године, ставом првим

изреке, преиначена је првостепена пресуда тако што је усвојен тужбени захтев тужиље и утврђено према туженима да је по основу стицања у ванбрачној заједници са сада покојним ГГ стекла право сусвојине са уделом од 50% на сточном фонду који се налази на пољопривредном домаћинству у селу ..., а који се састоји од осам крава расе „...“, два телета исте расе, две свиње старости око 9 месеци и једне кобиле црне боје, што су тужени дужни да признају тужилји и да јој солидарно исплате противвредност овог сточног фонда у висини од 50%, односно у износу од 684.041,00 динара са законском затезном каматом од дана вештачења 13.02.2019. године до исплате и утврђено је према туженима да је тужилжа по основу куповине стекла право сусвојине са уделом од 50% на трактору марке „...“ и обавезани су тужени да ово право признају тужилји и предају јој у судржавину наведени трактор, у року од 15 дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом другим изреке, обавезани су тужени да тужилји солидарно накнаде трошкове парничног поступка у износу од 389.400,00 динара.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужени су благовремено изјавили ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду другостепеног суда на основу члана 408. у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11...10/23, у даљем тексту: ЗПП), Врховни суд је утврдио да је ревизија тужених дозвољена, али да није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. Такође, у поступку пред другостепеним судом није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 383. став 3. ЗПП на коју се указује ревизијом, будући да је другостепени суд прихватио чињенично стање утврђено од стране првостепеног суда као правилно и потпуно, али је због погрешне примене материјалног права преиначио првостепену пресуду, у којој процесној ситуацији није у обавези да отвара расправу у смислу одредбе члана 383. став 3. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилжа је 1988. године започела ванбрачну заједницу са сада покојним ГГ, братом тужених, која је трајала све до његове смрти 30.06.2016. године. Тужилжа и покојни ГГ нису имали заједничку децу, а тужилжа има сина из претходног брака који никада није живао са њима. У почетку је тужилжа живела у ..., где је радила у фабрици „...“ до 1998. године, а затим је радила код различитих послодаваца до 2004. године. Зараду коју је остваривала, тужилжа је трошила ради подмиривања потреба заједничког живота у ванбрачној заједници са покојним ГГ, који је све време живео са својом мајком на породичном имању у селу ..., код ..., где су држали стоку и бавили се пољопривредом. У периоду када је становала у ..., тужилжа је долазила на имање свог ванбрачног партнера викендом, празницима и за време годишњег одмора, док је у сезони пољопривредних радова долазила и чешће, узимајући боловање и одсуство са посла. Након смрти мајке тужених ДД 2004. године, тужилжа је активније учествовала у радовима на имању и у вођењу домаћинства, а са својим ванбрачним партнером је почела да се бави продајом млечних производа у већим количинама. Тужилжа је 2010. године прешла да живи на породично имање свог ванбрачног партнера у селу ... и њихова ванбрачна заједница је трајала све

до његове смрти. Тужени су такође долазили на ово имање како би помагали у обављању сезонских послова и старали се о потребама своје мајке док је била жива. Тужила и пок. ГГ су заједничким радом одржавали постојећи сточни фонд, који се развијао приплодом крава и телади. Продајом млечних производа и узгојем оматичених крава, ванбрачни партнери су остварили и право на премију за млеко и краве, чија је исплата вршена преко рачуна сада покојног ГГ као носиоца пољопривредног газдинства. Тужила је из сточног фонда продала два телета, док је тужени ББ продао шест крава за укупан износ од 4.000 евра, а једну краву је поклонио ћерки тужене ВВ. У време смрти покојног ГГ, сточни фонд се састојао од осам крава расе „...“, два телета исте расе, једне кобиле и две свиње старости око 9 месеци, чија је тржишна вредност процењена на износ од 1.368.082,00 динара, према налазу и мишљењу вештака пољопривредне струке. Током трајања заједнице живота, тужила и покојни ГГ су купили трактор марке „...“ по цени од 4.650 евра од продавца ЂЂ, о чему су закључи писани уговор о продаји робе 12.05.2010. године, у којем су обоје наведени као купци. Новац у износ од 4.600 евра су према признаници сачињеној истог дана 12.05.2010. године депоновали гаранту ЕЕ и том приликом су заједнички преузели трактор, који се и након смрти ГГ, налази у домаћинству породице ...

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је одбио као неоснован тужбени захтев којим је тужила тражила да се утврди њен сувласнички удео од 50% на сточном фонду преосталом након смрти њеног ванбрачног партнера, са становиштем да се не ради о заједничкој имовини стеченом радом ванбрачних партнера током трајања заједнице живота (и поред неспорне чињенице да је тужила живела у ванбрачној заједници са братом тужених до његове смрт и да му је помагала у обављању послова везаних за одржавање пољопривредог домаћинства и сточног фонда у селу ...), већ да се ради о посебној имовина њеног ванбрачног партнера коју је он стекао наслеђем након смрти оца и мајке, будући да је сточни фонд породице ... већ био формиран у време заснивања ванбрачне заједнице тужиле са покојним ГГ, а да је одржаван и обнављан приплодом од постојећих животиња, који је исто у својини власника првобитног сточног фонда у смислу параграфа 260. Српског грађанског закона, на којем тужила нија могла стећи право својине, па чак ни заједничким радом. Одлучујући о тужбеном захтеву којим је тужила тражила утврђење права својине на предметном трактору, првостепени суд је применом правила о терету доказивања одбио овај тужбени захтев, сматрајући да тужила није доказала своје наводе да је трактор купила средствима од позајмице које јој је дао син.

Другостепени суд је преиначио првостепену пресуду и усвојио тужбени захтев утврђујући право сусвојине тужиле на преосталом сточном фонду, узимајући у обзир период стицања ове покретне имовине, са становиштем да су ванбрачни партнери кроз заједнички рад на пољопривредном домаћинству допринели одржавању и унапређењу сточног фонда, да су улагали заједничка новчана средства која су остварили продајом млечних производа, али и новчана средства која је тужила остварила док је била у радном односу, те да сточни фонд иза смрти ванбрачног партнера тужиле представља заједничку имовину стечену радом током трајања заједнице живота на којој су тужила и њен ванбрачни партнер постали сувласници са једнаким уделима, те да су стога тужени дужни да тужили солидарно исплате половину тржишне вредности овог сточног фонда, утврђене вештачењем на које странке нису имале примедбе. У погледу трактора као предмета тужбеног захтева, другостепени суд је такође утврдио право сусвојине тужиле од 50% на трактору, сматрајући да су тужила и њен ванбрачни

парнер по основу уговора о продаји који су закључили у својству купца, заједнички купили спорни трактор јер су заједнички исплатили цену и преузели трактор, док чињеница да ли је тужила зајмом обезбедила средства за куповину трактора није од утицаја у ситуацији када другостепени суд није прихватио да се ради о њеној посебној имовни, већ о заједнички стеченој имовини радом ванбрачних партнера у току трајања заједнице живота са једнаким доприносом у стицању.

По оцени Врховног суда, побијана другостепена пресуда заснована је на правилној примени материјалног права.

Према одредби члана 171. став 1. Породичног закона („Службени гласник РС“ бр. 18/2005, 72/2011-др.закон и 6/2015), имовина коју су супружници стекли радом у току трајања заједнице живота у браку представља њихову заједничку имовину. Чланом 191. став 1. истог закона, прописано је да имовина коју су вабрачни партнери стекли радом у току трајања заједнице живота у ванбрачној заједници представља њихову заједничку имовину, док је ставом 2. прописано да се на имовинске односе ванбрачних партнера сходно примењују одредбе Породичног закона о имовинским односима супружника. Деобом заједничке имовине у смислу овог закона сматра се утврђење сувласничког, односно суповерилачког удела сваког супружника у заједничкој имовини, како је то прописано чланом 177. Породичног закона. Деоба заједничке имовине може се вршити за време трајања брака и после његовог престанка (члан 178); супружници могу закључити споразум о деоби заједничке имовине (споразумна деоба - члан 179), а ако супружници не могу да се споразумеју о деоби заједничке имовине, деобу заједничке имовине врши суд (судска деоба) на основу одредбе члана 180. став 1. истог закона. Према ставу 2. овог члана сматра се да су удели супружника у заједничкој имовини једнаки, при чему већи удео једног супружника у стицању заједничке имовине зависи од његових остварених прихода, вођења послова у домаћинству, старања о деци, старања о имовини, те других околности од значаја за одржавање или увећање вредности заједничке имовине (став 3).

У конкретном случају, Врховни суд прихвата чињенично-правни закључак другостепеног суда да су сточни фонд и предметни трактор имовина која је стечена радом тужиле и пок. ГГ као ванбрачних партнера у току трајања њихове заједнице живота у ванбрачној заједници и да као таква представља њихову заједничку имовину са подједнаким уделима партнера у њеном стицању. Чињеница да је у моменту започињања њихове ванбрачне заједнице већ постојао одређени сточни фонд на имању породице ... не утиче на другачију одлуку суда у ситуацији када је утврђено да су тужила и покојни брат тужених заједничким радом и средствима одржавали и увећавали постојећи сточни фонд приплодима од постојећих животиња. Уколико је приплод (прираст од стоке) стечен радом у току ванбрачне заједнице, он представља заједничку имовину ванбрачних партнера, макар је животиња од које потиче приплод искључиво власништво једног партнера. Ово стога што је утврђено да су у гајењу и подизању приплода стоке учествовала оба парнера, односно да је и тужила својим радом подједнако доприносила томе. Правни однос ванбрачних партнера у погледу права власништва домаће животиње не може се разрешити по правном правилу да плод припада власнику матичне ствари јер су животиње које су предмет спора, чак и под претпоставком да потичу од сточног фонда постојећег пре заснивања заједнице живота тужиле и покојног брата тужених, узгајане заједничким радом и средствима у

њиховој ванбрачној заједници, а ванбрачна тековина се дели сразмерно доприносу ванбрачних партнерка, као и тековина супружника. Ово посебно ако се има у виду дужину трајања ванбрачне заједнице тужиље и покојног брата тужених (од 1988. године до 30.06.2016. године), па је животно да је стока која је постојала на породичном имању породице тужених у време заснивања ванбрачне заједнице у међуврњмњу остарила и није више могла да се репродукује, због чега су продавали, а од нове стоке формирали сопствени сточни фонд.

Полазећи од одлуке да је сточни фонд који је постојао на имању породице ... у тренутку смрти тужилиног ванбрачног партнера њихова заједничка имовина стечена радом у току трајања заједнице живота и да су подједнако доприносили у њеном стицању, вршећи деобу ове заједничке имовине утврђењем сувласничког удела тужиље од 50%, правилно је другостепени суд одлучио када је обавезао тужене у чијој је државини остао постојећи сточни фонд у моменту смрти ГГ, да исплати тужили спрам њеног удела процењену тржишну вредност тог фонда.

Врховни суд је ценио и остале наводе ревизије и нашао да не доводе у сумњу правилност и законитост правноснажне пресуде у побијаном делу одлуке о утврђењу брачне тековине тужиоца и тужене ЖЖ, за коју су дати правилни, јасни и потпуни разлози које прихвата и ревизијски суд.

Иако је тужила тражила утврђење права својине на трактору који је предмет спора, а другостепени суд јој је признао право сусвојине са уделом од 50% такође по основу стицања у ванбрачној заједници са покојним братом тужених, пропуштајући да у преосталом делу одбије тужбени захтев тужиље, овај пропуст другостепеног суда није од утицаја у ситуацији када тужила није тражила доношење допунске пресуде, нити је изјавила ревизију против другостепене пресуде, а тужени ниједним ревизијским наводом не нападају одлуку другостепеног суда у погледу утврђеног права сусвојине тужиље на предметном трактору и њихове обавезе да јој исти предају у судравину.

Из изложених разлога, Врховни суд је применом одредбе члана 414. став 1. ЗПП одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Мирјана Андријашевић, с.р.**

За тачност отправака
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић